

Valg 2023 – Mål og arbeid

LL-kurs feb 2023

Anita Karlsen

Mål med økta:

- Få innsikt i hva de politiske partiene sier om utdanning
- Få innsikt i Utdanningsforbundet sine mål
- Få litt tips i hvordan vi kan påvirke

Høyre sitt partiprogram om utdanning

- Videreføre ordningene med gratis kjernetid og redusert betaling for familier med lav inntekt.
- Avskaffe foreldrebetaling fra det tredje barnet en familie har i barnehage samtidig.
- Styrke skolenes plikt til å gi ekstra oppfølging og intensiv opplæring til elever som henger etter i lesing, skriving og regning i 1.–4. klasse.
- Foresatte skal få automatisk beskjed ved alle typer fravær.
- Gjennomføre en ungdomsskolereform for å øke læring, trivsel og motivasjon.
- Redusere antall norskkarakterer.
- Innføre mulighet for et frivillig 11. skoleår etter 10. klasse.
- Tillate forsøk med filming av muntlig eksamen for å sikre elevene en mer reell klagemulighet.
- Legge til rette for flere profilskoler, for eksempel yrkesfaglige ungdomsskoler og realfagsungdomsskoler.
- Innføre studieavgift for elever som kommer utenfra EØS-området og Sveits.
- Høyere utdanningsinstitusjoner skal i større grad skal kunne stille egne opptakskrav.
- Øke lånekassens lånetid for studenter med barn til inntil 10 år.
- La den enkelte rektor bestemme reglene for mobilbruk.

Høyre sitt partiprogram om offentlig sektor

- [Partiprogram 2021-2025 - Høyre \(hoyre.no\)](https://hoyre.no/partiprogram/2021-2025)
- Videreføre kommunereformen med sikte på større kommuner med større fagmiljøer som er bedre i stand til å løse oppgavene de har i dag, og til å overta flere oppgaver fra staten og regionene.
- Ha to forvaltningsnivåer i Norge, og derfor avvikle fylkeskommunen.

Arbeiderpartiet sitt program om utdanning

Arbeidarpartiet

- [Gode barnehager for alle barn](#)
- [En fremtidsrettet organisering av skoledagen](#)
- [Tidlig innsats i en skole som ser alle elever](#)
- [En mer praktisk skole](#)
- [Lærere med bedre tid og tillit](#)
- [Flere kvalifiserte lærere](#)
- [En bedre lærerutdanning](#)
- [Økt innsats mot mobbing](#)
- [En fremtidsrettet videregående opplæring som flere fullfører](#)
- [Fremtidens fagarbeidere](#)

Arbeiderpartiet sitt program om utdanning

Arbeidarpartiet

- [Fagskolene](#)
- [Et løft for skolebygg, teknologi og digital kompetanse](#)
- [Økt likestilling og bedre utforming](#)
- [Strengere regler for å hindre privatisering og kommersialisering](#)
- [Folkehøgskolene](#)
- [Mer desentralisert utdanning](#)
- [Universiteter og høyskoler](#)
- [Flere boliger og økonomi til å studere på heltid](#)
- [Forskning for omstilling og klima](#)

Tilleggspunkter fra Arbeiderpartiet

- [De store oppgavene løser vi best sammen \(arbeiderpartiet.no\)](https://arbeiderpartiet.no)
- Trygg, økonomisk styring
- Et godt arbeidsliv for alle
- Sterkere velferd i hele landet
- "En god oppvekst varer livet ut"
- Pensjon
- Distriktpolitikk
- Urfolk og nasjonale minoriteter

Senterpartiet sitt partiprogram om skole

- At alle som jobber i skolen skal ha formell kompetanse.
- Bevare og styrke den desentraliserte lærerutdanningen som er viktig for å redusere antallet ufaglærte i norsk skole og øke lærerrekrutteringen i hele landet.
- Sørge for at praktisk-estetiske fag skal være en del av grunnskolelærerutdanningen.
- At det tilbys etterutdanningskurs for kontaktlærere.
- At etterutdanning bør gi uttelling i studiepoeng på samme måte som videreutdanning.
- Sikre høy kvalitet og relevans på etter- og videreutdanningstilbudene for lærere.
- At nye kompetansekrav til lærere ikke skal kunne ha tilbakevirkende kraft.
- Legge til rette for at lærere som ønsker det kan ta mastergrad som videreutdanning.
- Rekruttere flere yrkesfaglærere ved å bruke fagbrev som opptakskrav og godkjenningsgrunnlag for å ta praktisk-pedagogisk utdanning for yrkesfag (PPUY).
- Styrke den spesialpedagogiske kompetansen i skolen for å sikre alle elever forsvarlig opplæring

Mer om skole

- [Prinsipp- og handlingsprogram 2021-2024 bokmål nett.pdf](#)
- Grunnskole
  - Få og klare læringsmål
  - Arbeidslivsfag
    - Redusere bruk av målstyring og rapportering
- Videregående opplæring
  - Rett til å fullføre
  - Mulighet til å fullføre på to år
  - Sats på fagopplæring
- Universitet og høgskole
  - Endrefinansieringssystem for å sikre opprettholdelse.
  - Sikre god offentlig studiefinansiering
  - Opptappingsplan fagskole

Mer fra senterpartiet

- Full sysselsetting, jevn fordeling av inntekter og reallønnsvekst for alle grupper
- Velfungerende trepartssamarbeid
- Kollektiv lønnsfastsetting
- Offentlig maktutredning
- Regulert arbeidsinnvandring
- Forpliktende IA
- Gjeninnføre kollektiv søksmålsrett

Frp sitt program om utdanning

Fremskrittspartiet

- Innføre fleksibel skolestartalder med skolestart senest ved syv år
- Valgfri undervisning og eksamen i sidemål
- Flere internasjonale skoler og privatskoler
- Fritt skolevalg og åpne skoleresultater
- Tilrettelagt innsats skal settes inn umiddelbart når eleven sliter i fag, uansett klassetrinn
- Opprettholde forbudet mot heldekkende plagg på alle undervisningsinstitusjoner, og innføre forbud mot hijab på barnetrinnet.
- Kjempe imot kjønnsdelt undervisning
- Likebehandle offentlige og private skoler med hensyn til finansiering
- Innføre anonym retting av heldagsprøver
- Elevene skal ha mulighet til å evaluere lærerne sine

Fremskrittspartiet om skole

- At elever må ha bestått grunnskolen for å komme inn på videregående skole
- Basere opptak til videregående skole på karakterer i fag som er relevante for elevens utdanningsprogram
- Legge til rette for et bedre samarbeid mellom skole og næringsliv
- Sikre fritt skolevalg i hele landet, også over fylkesgrensene
- At lærerne skal ha rett og plikt til etter- og videreutdanning
- Redusere stillingsvernet i skolen
- At mobberen må bytte skole når skolebytte er eneste utvei ved alvorlig mobbing
- Styrke sanksjonsmulighetene i antimobbearbeidet
- Gjøre det enklere å skifte ut skoleledelse og lærere som over tid ikke håndterer mobbesaker

Mer fra Frp

- Klargjøre kriterier som utløser rett til spesialundervisning
- Sikre at elever med spesialundervisning har krav på kvalifisert spesialpedagog
- Innføre plikt for kommunene til å vurdere alle barns norskkunnskaper før skolestart.
- Styrke språkopplæringen i barnehagen
- Kartlegge barnehagens betydning for integrering
- At alle godkjente barnehager skal likebehandles av det offentlige
- Sikre reell økonomisk likebehandling av private og offentlige barnehager
- At private barnehager skal motta finansiering direkte fra staten etter modell av private skoler
- Ha fri etableringsrett av private barnehager

Fremskrittspartiet

[Partprogram-2021-2025-web.pdf](#)
([frp.no](https://www.frp.no))

Sosialistisk venstrepartis arbeidsprogram om barnehage

- Må få prioritere ideelle fremfor komersielle
- Gjennomføre bemanningsnorm, sikre forsvarlig bemanning
- Sette inn vikarer – stor: Tilsette vikarer fast
- Kartlegging og individuelle ferdighetsmål må ikke få plass
- Sikre nynorskstimulering
- Språk-flerspråklighet - stimulere økonomisk
- Temaer som kan avdekke vold og overgrep får plass i barnehagen
- Lovfeste rett til gode, grønne utearealer i barnehagen
- Utrede fylkeskommunale, gode tegnspråklige barnehager

... Om skole

- Gratis SFO – heve kvaliteten
- Godkjent lærerutdanning
- Evaluering av seksårsreformen
- Flere timer i praktisk-estetisk
- Gratis skolemat
- Pisa ut av skolen
- Mer tid på skolen – til lekser
- Forsøk karakterfri 8. trinn – fjerne karakterer i grunnskole – fjerne ordens- og oppførselskarakterer
- Lovfeste statped – styrk mulighet for tilpasset opplæring
- Sikre nynorsk i opplæring
- Alle skal ha rett til å fullføre videregående
- Starte forsøk med digitalundervisning der nærscole ikke har fag
- Maks 12 elever pr lærer på yrkesfag, 24 på studspes

Mer fra SV

- <https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcS6KdPg-sekoSKNgvC56l5Yrj0LTmHxbKnvbQj8wMfrXGA-DcvtTnRawnBklYGad2pSQaw&usqp=CAU>
- Ikke tilbakevirkende kraft
- Rett til etter- og videreutdanning uten egenandel
- Tillitsreformen
- Styr veiledningsordningen
- Målrettede tiltak for å hente inn "gamle" lærere
- Mer praksis i utdanningen
- Desentralisert og mangfoldig uh-sektor
- Gratis studie

Rødt sitt arbeidsprogram om barnehage

**Fordi
fellesskap
fungerer**

- Gratis barnehage
- Nærmiljøbarnehage
- Kommersielle aktører skal ikke få drive barnehage
- Fem barn over tre år pr. ansatt eller to barn under tre år.
- Bemanningsnorm skal gjelde på gruppenivå og knyttes opp til ni timers åpningstid
- Veiledende arealnorm må gjøres bindende
- Sikre stedlige, barnehagelærerutdannede styrere
- Ett næringsrikt, sunt måltid per dag i alle barnehager
- Motarbeide obligatorisk testing
- Avsatt tid til før- og etterarbeid

Rødt om skole

- Gratis, god og likeverdig utdanning
- Religionsfri formålsparagraf
- Ett næringsrikt måltid pr. Dag. Frukt gjeninnføres
- Offentlig, ikke privat skole
- Reell metodefrihet
- Begrense kommersielle aktører
- Styrke nynorskundervisning
- Tilrettelegging for samisk som førstespråk gjennom hele skolegangen
- Leksefri skole
- Styrk praktisk-estetisk
- Stanse rangering av elever og skoler
- Mindre klasser
- Flere yrkesgrupper
- Redusert antall undervisningstimer – gjerne kombinert med gratis SFO
- Ikke karakterbasert opptak
- Retten til videregående opplæring i hele voksenlivet

... Mer fra Rødt

- At arbeidstidsordningene i skolen må ta hensyn til arbeidets egenart, de ansattes arbeidsmiljø og elevenes behov.
- At ansatte skal ha rett til etter- og videreutdanning i alle fag, men endringer av lover og forskrifter når det gjelder lærernes kompetanse, skal ikke ha tilbakevirkende kraft.
- Fjerne absolutte karakterkrav i lærerutdanningene for å sikre mer variert kompetanse.
- Avslutte all stykkprisfinansiering av typen «pengene følger eleven».
- Sikre at skolebyggene oppfyller lovfesta krav til fysisk arbeidsmiljø og universell utforming. Kommunene og fylkeskommunene skal sikres midler til dette.
- Jobbe for et eget distriktsskoletilskudd for å sikre et desentralisert skoletilbud slik at fraflytting i distriktene i hele landet motvirkes

Venstre om utdanning

- Barnehagegaranti
- Gratis kjernetid
- Barnehagelærere økes til 60% de neste ti årene
- Rekruttere flere mannlige barnehagelærere
- Ikke større omfang av nasjonale prøver enn i dag
- Oppdatere eksamens- og vurderingsformer
- Nytt lærerløft
  - Flere lærere med ulike fagbakgrunn
  - Sikre kvalifiserte lærere i all undervisning
  - Høye krav for inntak
- Motvirke frafall fra læreryrket
- Elevene større utvalg av fag
- Kreative og praktisk-estetiske fag må få større rom

Venstre om videregående

- Færre timer til kjernefag, fler til programfag
- Modulbasert fagvalgordning i den videregående skolen
- Rett til å gjennomføre videregående skole
- 1+3 år utdanning må inn fast på yrkesfag
- Fritt skolevalg i hele landet
- Fjern nasjonal fraværsgrense i videregående
- Flere friskoler i Norge

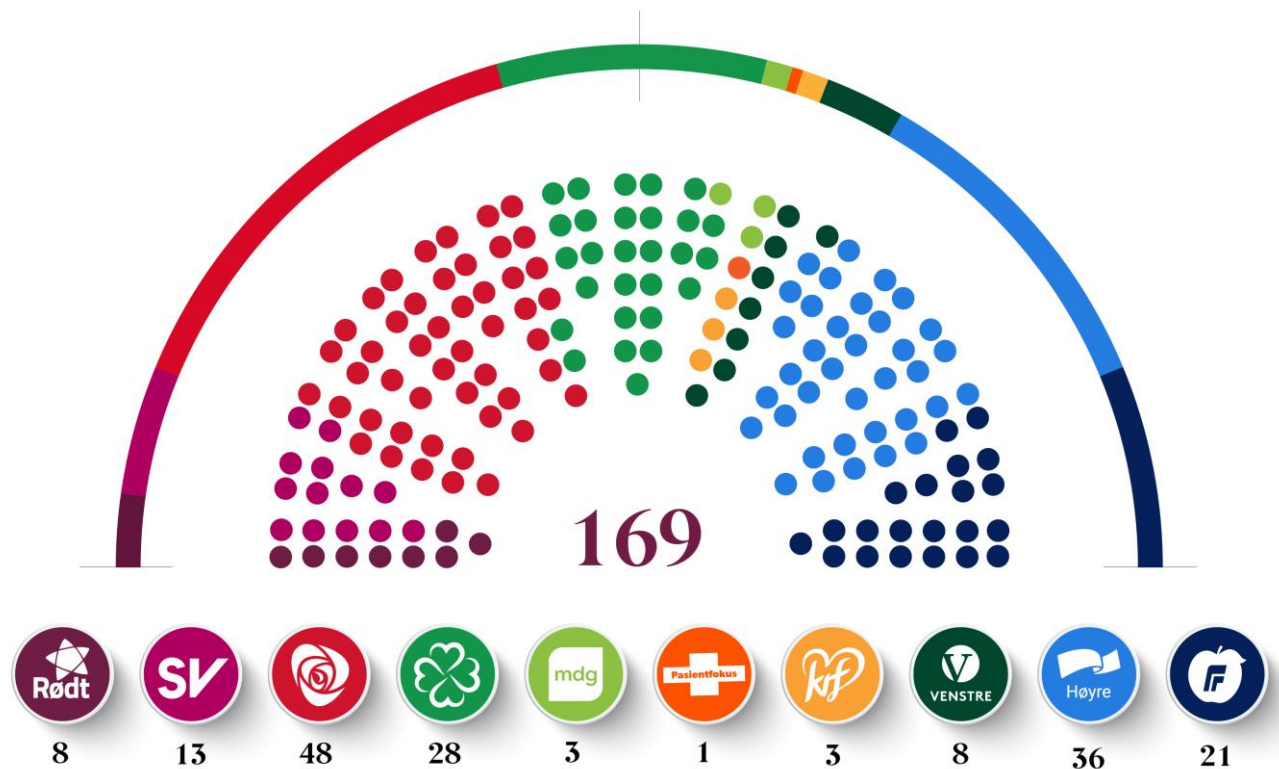
... Mer fra Venstre

- [Venstres prinsippprogram - Venstre](#)
- Offentlig eierskap skal begrenses til vitale samfunnshensyn
- Trepartssamarbeid fundament for et godt arbeidsliv
- Vri skatt i retning eiendom og grunnrente

Hvordan bruke dette

- Utdanningsforbundet sine valgmaal er
  - Lærerutdannede lærere
  - Flere barnehagelærere i barnehagen men også bedre bemanning
  - Lokalt mål for fylkeslaget?
- Rett argumentasjon mot partienes ideologi om skole og barnehage.
- Ta tak i de viktigste

Utdanningsforbundet har begynt

- [tall og statistikk barnehagelærere](#)
- [Tall og statistikk lærere](#)
- Kampanjer – bilder + tekst
  - Lærerstreikens kampanjer kan videreføres - samme mål
  - Synliggjøring av kompleksiteten

I Nordland

- Leserinnlegg, kronikker, skriftliggjøring
  - Kontaktpersoner
  - Ledelse
  - Andre?
  - Alle vinkles mot ett av de tre målene
- Møte Nordlandspolitikere på torget – foldere?
- Politiske partier - få posisjon i tale?

All argumentasjon med og mot partienes programmer skal kobles mot mål.

- Annet ideologisk og politisk arbeid får vente

Diskuter

Hvordan vil det være lurt å diskutere de ulike partiprogrammene mot egne politiske mål?

Hva får dere jobbet inn?

Hvordan argumentere?

Hva vil være utfordrende?

